

3 харчы.
Сымакта

«CO₂ КОДД.

(CCTA).

Кыра учаастактар кэскиллэргэ

Эдэр ыччат бөһүөлэгэ

дьыт буоллахтарына, хаһан да өйдөнүүн суога.

Манын сакаттан-сакта тутуулар кэскиллэри илаллар. Валерий Семенов биригэйдирдэх тутуу биригээдэтин уолаттар аныгыны бырайыактаах, кыаг, сылаас дьыалары туталлар. Бодон инар-тальнай кетельнай өссө да үгүс объекты холбонон кыахтаах. Сага спортнай саалага спорт араас көрүгүнүн дьарыгта-ныаххын сөп.

Хахылах сүөсүһүттэргэ ааспыт сылта ыччат сүө-хүнү төлөһүтүүтэ оро-йуонга биригэйдирдэх көрдөрүүнү ситиспиттэргэ —125 тонна онугар на-ловойуна 137 тонна биин ылааһына ылан, былаан-нарын 110 бырыһыан то-лорбуттара.

Хахылахтар бэйэлэрин илгилэринин туһут бө-һүөлөктөрүн таптыылар, иккэн тутталлар. Кырды-га даҕаны, Амма эбэ биз-рэтэр түрүр кэрэ айыл-балаах аныгылыы көстүү-

дээх Хахылахта иһин эр-тардыһыан курдук.

Сотурутаагыта машина саха билиилээх суру-бааччылар Василий Яковлев—Далан уонна Тумарча айар дьыалары аныгытаан түбөрөн бар-дылар. Суруйааччылар бөрүлөрүттэн тахсар са-на романаары тэҥэ Ха-хылах олохтоохторо бэйэ-лэрин бөһүөлөктөрүн, бө-йөлөрүн үлэлэрин-хам-настарыг историлтын су-руйуохтара.

Б. ПАВЛОВ.

Снимоктарга: Дуня Пестерева Мөддьүкситтэн кэлбитэ; биригэйдир Андрей Турентасов; Хахы-Вах дьыалэргэ.

Автор фотота.

240 ыччат сүөхү, 120 манньык—ити «Мылда-аабы» совхоз Хахылах-таагы отделениетын дьо-хус экономическай база-та. Билигин ычхтар биригэйдирдэх торесч эрэллэр, ол аабы өдөс-чөс производствота, кыра-лаан да буоллар, кэҥээн, кылаа улаатан иһэр.

Хахылах олохтоохторо —сүрүннээн 18—30 дьэ-ри саастаах сүөсүһүттэр, тутуу үлэһиттэрэ, механи-затордар. Кинилэр комсо-мол путевокатынан оро-йуон үгүс нэбилэктэриг-тэн мустубуттара. Бу —үлэттэн толлубат, студен-нарды элэҕэй, ураты майгылаах дьон. Ол эрээ-ри эн мөлөһүөр үлэһит эбэтэр үлэһиттэн тойом-суйбутунан кэлэр ыла-

А ФАНАСИЙ Седали-щев калым механиз-ациялаах эвентота 60-с сыллар ортолоругар хай-дах оттообутун, бунна, үгүстэр билэр буолуох-таахтар. Бу алтыһах трактордаах ыччат-комсо-мольскай эвентота мутгутаан 1300 тоннага тийэ от-туу сылдыбыттааба. Ити 1964 сыллаахха этэ. Күө-гөйөр күннэригэр сылдыар эдэр дьон үлүмнэһэн үлэ-лииллэрэ, этэргэ дьылы, сарсыарда күн ыһаһа ойуовуттан кинэ үс ту-ман түһүөр дьэри ходоу-на сылдыаллар. Дьэ ити курдук, одьулууннар кэ-лим механизациялаах эвенто-ну оттообутун муну-лардук туһаныны ресс-де-йаага бириг бастакы баһылаабыттара. Се-щев салайар отчу-та 1964, 1965 уонна 66 сылларга республи-ка тэҥнээхтэрин булба-стара. Сага ылааны ылааһыгга эвентотой сүөтэ-өтөтө улааһан, ити иһин кини «Бочуот Зна-га» орденнаан наҕараа-далааһыта.

Афанасий Афанасьевич көмүс көлөһүтэ иһин наҕараадаларын аахтаах аһыага суох. Норуоттар добродоһууларын орден, «Килбизиннэх үлэһит» иһин, В. И. Ленин төрө-бүтэ 100 сыла туолуутун бэллэттэн медаль, Саха АССР Верховнай Сове-

тык Президиумун Бочу-тунуу грамоталара, оро-йуон, колхоз, совхоз үр-дүк наҕараадалара. Олор ортолоругар сэрин иһин-нэһи сылларга туһут бастакы махтад сурукта-ра эһиз бааллар.

Билигин, одьулууннар, Афанасий Афанасьевич

лицентар — Афанасий Афанасьевич уонна Ев-докия Фоминична—6 ме-ханизатор уолу иһэн та-һардылар.

Ара үлэтигэр өбөлөрүн батыһыһыра сылдыра. Кини «оскуолатын» бас-такынан улахан уол Во-лодя ааспыт. Ити күү-

РЕВИЗИЯ ТУГУ КӨРДӨРДӨ

Кулун тутар баста-ны күннэригэр 20 күнүгэр дьэри Саха АССР Гос-агропрому ревизияны ычтар отделын начальни-ка И. И. Николаев баһы-лынтаах комиссия кэлэн «Мугудай» совхоз үлэ-тин-хамнаһын барабар-кылаа.

Биллэрин курдук, «Му-гудай» совхоз 1985 сыл-лаахха тариллэбитэ, 1985 уонна 1988 сыллаах про-изводствотун көрдөрүү-лэри тэҥнээн көрдөххө, таһнары түһүү улахан. Ол курдук, үтүү госуда-рствога атылааһын 246 тоннаһа, өтө туттарыы 101 тоннаһа, сүөхү ах-саана 441 тебоней, ол иһигэр манар ылаага 251 тебоней уонна сылты ах-саана 95 тебоней аһыа-та. Оттон сүөхү кэҥи-нэн өлүүтэ 115 тебоней элбээтэ. Кырдык, 1987—1988 сс. оройуонга кычылыаһыах сыллар аастылар. Ол эрээри Су-буруускай аатынан сов-хоз, бу иһин сыллар көр-дөрүүлэрин тэҥнээн көр-дөххө, үтүү туттарыыны эһтэ, атын да совхозтар, мугудайдарга тэҥнэ-тэххэ, таһнары түһүүлэ-р олус улахан буолбатах.

Манан алларва Гос-агропром ревизиятын ак-татаан хайдах суруллубу-тунан уларытпаага аҕа-лыаһыт.

«Совхоз 1988 сыла үтүү ылаһыны бу иһиннэ-эи сылтаан 11,2 быры-һыан, былаантан 19,2 бырыһыан таһнары тү-һүрдэ. бары госуда-рствотунан (түү-лөөхтөн уратыны) тохто. Сүөхү туһата суох өлүү-түтэн, ыһыллыттан-то-буллууттан бириг сылта 102 тыһ. солк. нөчөөт та-һаарыһына. Ааспыт сы-

Экономика боппуруоһа

най буолуу 68,8 онугар 26,6 бырыһыанга таһ-наста, эбэтэр 2,6 төгүл наһтаага. Госуда-рствога бэрэбэр наҕараа-ката суох совхоз 1987 сылы 801 тыһ. солк. нөчөөтөөх тү-мүктэһит эбит буолла-һына, 1988 сылга 1 мөл. 671 тыһ. солк. нөчөөтө барда. Сылта совхоз бириг рэбачаһын онторон таһа-рыта 7,6 эбэтэр бы-лааннамыстан 17 бы-рыһыан наһтаага. Совхоз үтүү атылааһына былаа-нын толорбототунан 64,2 тыһ. солк., үтүү хаачысты-бата мөлөһүтүн 39,9 тыһ. солк., туттары-лар сүөхү мөлөһүтүн 130,4 тыһ. солк., ылаах кытаарыһыттан 257,2 тыһ. солк. былааннамы-тыттан ситэ ылбата.

Ревизия таһаарыла-быт итэҕэстэр сүрүн би-ригиллэринэн ааҕар:

—совхоз дирекциятын өртүтэн хаһаайыстыба-най уонна салайар дьо-дур мөлөһүлүбүтүн;

—сүөхүгэ тиксэр аһы-лым зоотехническай нуор-мата кыратын, технологи-я тутуһуллубатын;

—кыстыкка кини, сайыллыа тахсыы төрө-һин үлэлэрин итэҕэһин;

—совхоз 65 манньык-сылтарыттан 20-тэ эрэ бириг фуражнай ылаахтан

1500 кг албах үтүүтэ быттарыт.

—сүөхү үлэтин меха-низациялааһын таһыма наһааһын (ноһуому та-һаарына 28,4, уулаһына 43,8, ылаһын 39,4, аһы тарбаты 8,8 бырыһыан);

—племенной үлэ ситэ-тэ суоһун, ылаһыкка тахсыыт тиктэ 51,6 бырыһыан төрүтэ би-лигиллэтин;

—материальной сити-настар хараллылар, учуоттара наһааһын.

Көрдөһүлэ сөп түбэ-һөр бириг да ыскалат, сарай суох. Чыапара өд-дөлөнөһүгэр 13 тыһ. 640 солк. сыаналаах 62 т буюрду буолбут комби-корм тээлэн илдьилли-бит. Материальной эһи-иэттэх Е. А. Пинигин, Н. К. Беллев сирдээх туруорсуулар баһаанна-дирин совхоз дирекция-тынан быһаарылыаһына кэлбит. Госагропром старшай зоотехника Г. П. Постников ыспырааһы-тыгар эһиллэринэн, сүөхү иһититтэн 855,2 тыһ. солк. нөчөөт таһаары-лытын сүрүн биригиллэ-тэ— хаһаайыстыбаһына суох буолуу.

Ревизия түмүгүн оро-йуоннаагы агропромыш-ленкай холбоһук совета дьүүлэһэн баран «Му-гудай» совхоз директо-рыгар С. И. Сергеевич ыһын онордо.

Н. ДЯЧКОВСКАЯ, ОАПХ экономика.

Профсоюзнай олох

Эгэлгэ дьаһаллардаах семинар

Сотурутаагыта Мы-рылаага агропром үлэ-һитэрин профсоюзун совхозтаагы уонна сымтаагы комитетта-рына председателлэри-гар аналлаах семинар ыһыллыта. Семинар бастакы күнүгэр буол-бут «Ыйыты—эһи-иэтэ» биһэригэр ПССУОС боломуочуна-һа Е. М. Макарова, профсоюз райкомун председателэ Е. Е. Васильев уо. д. а. эһи-иэттээтилер. Олох-тоохтор социалис-тическай куоталаһыны усулуобуйатын, со-циальной тутуу боппу-руостарын иһтириһир-гэтилер.

Иһикс күн семинар кыттылаахтара Мы-рылаага Таастаах фер-матыгар Сүөсүһүт кү-нүгэр сырыттылар. Анатолий Николаев-ич Христофоров са-лайар калым аренднай бөдөрөөккө киирэн үлэлээн эрэр «Юно-сы» коллективин үлэ-тин кытта билисти-лэр, санааларын ата-састылар.

Ити күн ыһыла-һыт «Төгүрүк остуол-га» профсоюзнай үлэ хайысхаларын, сору-ктарын тула албах кэ-сэтин таһыта.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.

Идэвэ туһаайы ыйа бара турдаһына

УДЬУОР МЕХАНИЗАТОРДАР

Уус Оппуонна дьэи иһирэхтик аагтыһыт. Ол төрүөтэ манньык 12 саас-таагар тулаһаах хаалбыт уол колхозка үлэһэ киир-битэ. Мелчый Хабырыл-ла ууска балтаһытынан сылдыбыта. Оттон кэлэн маньы идэ өгөстүбүтэ. Уһанарын быһыһыгар тра-ктордары өрөмүөннөөрө. Оттон сэдиктээн олоһун аһабыт идэтин—тракто-рист идэтин—баһылаабы-та. 1950 сыллаахха Хол-тоборо аһыллыбыт тра-ктористары бэлэмниир аһыах ыһаах курсу бү-тэрибэ. Сити кэмтэн Афанасий Афанасьевич бочуоттаах сынылаһыгар тахсытар дьэри күүрээ-һиһиктин, иһин хаһын да кини туттар, сөдөр ғына үлэлээтэ.

Афанасий Афанасьевич билигин «Белострой»-тар онорбут үтүөтэ-өтө-итинэн эрэ бүлүт. Сөдө-

рээннээх 60-с сылларга уолтаан аҕатын кытта тэҥнэ сылдыһара. Хас биригдин мунуутэ был-дыһыһытаах күннэригэр чэй оргутан, күөс күөс-тээн дьонун бэркэ аһы-рыһыра. Аҕатын транто-рын рулугар олоруу иһин түөһүн аан бастаан үлэ-төн үөрүүнэн толорбута, тимир минтэни баһыһы-га баһаны уманыта. Уол Одьулууннаагы СПТУ-ба уоранэ киирбитэ. Володя, ол кэһиниттан иһин бы-рааттара Слава уонна Афоня үөрэнэр сыллары-гар училище материаль-най-техническай базата бэрт мөлөһө этэ. Ол итэ-бэһи күнүс-түүн дьэи аахсыбакка, барыаннаах-тык үлэһитер специалис-тар, кэргэһини инженер-механиктар Аграфена Васильевна уонна Дмит-рий Юрилович Ноевтар иһаабыттара: техникка

таптааларын, иһитин биз-тарбах курдук билиһи-рин үөрэнэччиллэригэр иһигэригэр. Владимир училищени бүтөрөөт, сов-хозтугар трантористаабы-та. Дьулуруа үлэһити от-дөлөнө механизмынан аһаабыттара. Кэлэн би-лиһитин салгыы хантаты-таптааларын, иһитин биз-тарбах курдук билиһи-рин үөрэнэччиллэригэр иһигэригэр. Владимир училищени бүтөрөөт, сов-хозтугар трантористаабы-та. Дьулуруа үлэһити от-дөлөнө механизмынан аһаабыттара. Кэлэн би-лиһитин салгыы хантаты-

нан, Владимир Афанасье-вич билигин Одьулуун орто оскуолатыгар произ-водствотун үөрэхтээһин маастарынан үлэһитер. Оттон Вячеслав—малыы Алексеевскай оройуон «Сайды» совхозтугар бириг бастыҥ механиз-атор. Ылыммыт эбэһээтэ-лиһитэтин сыла аһын аһара толорор. Афоня үөрэһин Артемнаагы ин-дустриальнай техникум-та сайдааһыта, билиһин ити техникумга производ-ствотун үөрэхтээһин маастарынан үлэһитер.

1986 сыллаахха биһи-ги училищенигэтин эһи-лэр бырааттара Иван бү-тэрибэ, билигин бэйэ-с уол Фома үөрэнэ сыл-дыар. Дьэи кэргэн сого-тох кыһа Валя, эһизэ биһиги училищенигэтигэр үөрэнэн, оһуруот аһын үүннэрээччи маастар идэ-тин ылбыта. Иван били-

гин Советскай Армия кэ-кэтигэр сулуусалары, чаас бастыҥ шофера. Ач-чыһы Седалищентар үө-рөнөр сылларыгар учили-ще, материальной-тех-ническай ыһаага бастакы сыллары кытта холоһоо суох улааппыта. Урунку аһыах таблица, стэнд ыйаһыт сулуур эркин-нээх кылаастарын онну-ларыгар аһыт техника-нан сөбүлүмүт үөрэнэр кабинеттар, лаборатория-лар баар буолдулар. Бас-такы выпускниктар тра-ктор, автомашина рулугар учараттаһан олорор эбит буоллахтарына, би-лиһин техника араас мааркатын булуу, дэ-лэтин туһунан боппуруос-турар. Үөрэнэччилэр то-лору хааччылылаах маастарскайдарга дьаһы-таналлар, техниканы ы-тарга аналлаах полигон баар.

Оттон Седалищентар дьэи кэргэтигэр оло-рун иһикс дьыаларын 13 М-дээх СПТУ буолла, кинилэр таптыыр идэ-лэрин баһыһылыларгар, ону салгыы сайыһына-һа-ларыгар көмөлөстө. Бизэ бырааттыы механизатор Седалищентар биһиги выпускниктарбыт дьэи кини тутта эһит.

М. НИКИФОРОВ, училище профкомун председателэ.

ИЗДАНИЕ

УОННА

ГОРЬКО

2

АЛДЬАРХАЙ ТӨРДӨ

Выйсал олунньуга оро-
дуннаады пароднай суут
дупчы сэлэннэстни
олхоодо, маһы тагас-
тыр комбинат рабочайа
Федоров Георгий Кон-
стантинович РСФСР ХК
108 ыкт. 2-с чааһынан
квалификацияланар хо-
лукбунай буруйу оҕорбут
дьыалатын көрөн баран,
итинин буруйдаадынан
билиһэн, 9 сылга күүһүр-
дүүлүбүт режымнээх ко-
лонияда хаайыыга бири-
табардыбыта. Ити дьыа-
ланы оитон кэлин Н. Н.
Каратаев председателлээх
Саха АССР Верховнай
суута көрөн бириигэбэри
олунан хаалларда.

Бу дэмжлэлээс хамт 30 хүний бэлтгэл хийн 30 хүнээр Чураалчдаа олохуудуудыг Ону үгүстэр өйдүүр буолуохтаахтар.

Ити күн кишээ 5 ч. са-
бана Федоров Г. К., Мо-
настырев И. А., Саввин
Н. В., Закиров Ф. А. уон-
на Кошурко Н. А. буо-
ланнар хонууга 4 бы-
тыылга водканы иһэн ба-
ран, Федоров дыэттигэр
салтым арыгылаабыттара.
Шофер Саввин Н. В. ол
олорон дыэттигэр тиэтэ-
йэрин этэн туран, тахсан
барбыта. Ону Федоров
батыһан тахсан, атын кир-
гэ тийээн надьыригэр эл-
питэ. Ону биирдэрэ ан-

ЭМИЭ
МЭЛИЙДИМ

Ада дайдуу нэмүс-
нүүр Улуу сэрнн ве-
терана буоламмын.
1986 сыллаахха «Жи-
гули» массыына фон-
датын аналпытым. Вы-
лырын үс массыына
калэн, 6-с уочарат буо-
ламмын, мэллйбитим.
Онон быыл үүс ин-
тиэн хаалбытым.

Болтоко сельсоветы-
гар райисполкомтан
«минрдин» диең теле-
фоннабыттар этэ, ол
эрэри калэмми дада-
ны курааназы куус-
тум, Сурабалаһан бил-
битим, Бахсыттан Ге-
ройийа Протодьяко-
нова ылбыт. Ол сеп
даданы. Аны уоча-
рата суох учуутал Л.
М. Винокурова ыһы-
гышнарбыт, «министр-
тен суруктаах» дөһөл-
лөр, Ону таһынан собо-
туопка да мафаһыны
гар биир массыына
барбыт. Онон экиэ сы-
дарым аһыһылыным.

Хателыттан сэрин
кыттылыаада М. Борн
сов эмнэ мэлийдэ. Дээ,
кыттылыаах суол. Ханан
уһаһааттан кэлэр «дьа-
нал», араас бири-ини
түмүлүк туттуллубат
буолан, биһиги, сэ-
рин кыттылыаахтара
фондабытын үгүс сүү-
рүүтэ көтүүтэ, уочара-
та суох ылар буол-
бут?

И. КРИВОШАПКИН.
Ава дойду сэрлэтин
кыттылааза.

кадстаабыта. Оштон сылтаан Федоров кийинти кырбаан барбыта, охторо сытыраан хална түбөйүз табиалазыбыта. Саякын арывастан алтынан кер-бүтэ да, кырбааччы хар-са-хабыра суох дыйыы-ларын тохтооттово. Ки-ни өйү сүтөрбүтэ.

Саввин И. В. алтынны 2 хүнүгэр өлбүтэ. Судебнай экспертиза киин өлүүтэ ити кырбаныыттан тахсыбытын толору даадааставбыта. Олорду курдук, тобилааһынтан уонна сытар киини үрдүгэр ыстана-ыстана тигилэхтэһинтэн адыс олоһо тоһубута, скин тоһосторо хайдыбыта, быраа доргуубута, хаңас бүөрүн уонна суоң оһоһуну туалаларыгар хаан турбута, эт чопчэки көрүгүнээх баастара үөскөбүттэра быһаарыллыбыта.

Федоров суукна ити
онгорбут буруйгун сирэйн
пэн билнимэтэвэ. Ол
эрээн дьыалага хомул-
лубут данаастабыллар
итинн этэллэре. Онон кө-
рөн иккн күн устата бар-
быт суут аһаҕас мунньага
буруйа толору данаастаа-
быта.

Федоров үзэлний сиртгэн сууцна ниллэрлидбит характеристика ис хооноко кидний дыксинээр. Үүт-гураан курдук үчүгэй характеристика. Отгон сууцна чуолкай-даммытынан, үзэлний си-

ригэр эрдэ даганы пры
гальпыр, өссө иккилэн
күн субуруучу «аһы
уунан» утахтанар, дьонно
сайыана куруубай эбит.

Итирник юрта-сагата суох мэдээн төрөтүгүн арыгы буолбута саарбара суох. Арыгы иһиллбэтэ-э буоллар, алдьархай тахсыбат этэ. Федоров уонна Саввин икки ардыларыгар урукку өртүгөр ханык да илрээк, оссаас суоҕа дыкала матырыбаалларыттан уонна туоһулар көрдөрүүлэриттэн көстөр. Онон сибээстэн народнай суут маһы таҕастыыр комбинат администрაციатын аатыгар чааһынай быһаарылыны таһарбыта түбөспүчэ буолбатах. Бу коллективка итирниктээһинэ уонна алкоголизмы утары охсуһуу мөлтөтүлүбүтэ чуолнай этэ. Суукиа быһаарыллыбытынан, ити алдьархай аана аһыллыбыт сиригэр комбинат гараһа буолбута, Ыскютүн бу предприятинега үлэ бириэмэтинер дьинтээх бэрээдэк мэдэһ баара буоллар, манньы ыар буруй оҕоһуллуу суох этэ. Онон бу түбэлтэттэн туһааннаах үлэ коллективтара, общественнай тирилтэлэр сөптөөх түмүгү 'огостуналларыгар бара-рыллар.

В. ДЯЧКОВСКАЯ,
народная сестра

Оропуоннаады баһаарынай чаас бойубуордасчетун начальнига Ю. П. Васильев обществоннай олоххо эктииннай позициялаах үлэһитинэн биллэр. Холобур, «соторуаадыта ытыллыбы» Бүтүн Союзтаады биарэспаскэ учуотчугунан үчүгэй хаччыстыбалмаахтык үлэлээбитэ.

Юрий Петрович — народный суут сэтэстэлэ Ыниг ыттылаахх моруулубут дьыалалар кырдыгытаахтык быһаарыллылардыгыгар улахан оруулаабын суукке үлэ-эвчиңилэр бэлэтиңилэр.

Синьоника: Ю. П. Васильев.

П. ОКОШНИКОВ
фотога.

АҢАБАСТЫК ХАЛААҢЫН

Николай Софронов — эдэр киһи. Ол эрэри киһи армияттан кэлэн баран сүгүһү үлээбэтэрэ, арыгыны батыспыта. 1983 сылга күүс өрүсүн эмтэнөө, үлэни көннөрүкүүгэ уураахтаммыта. Оттоң босхолоһон баран, уруһу кыдымгыттан аһаастамманыкка төттөрү утаардыллыбыта. Бу да үрдүкүн көнөр суолта турбакка, ол дойдугу эмиэ үһүстээн буларга күһэллэбитэ. Ааспыт сылга эргилээн кэлээт, үлэһэ кырбэккэ, кийэтин бөлөмүгэр олорон арыгыны батыспыта.

Кини ити курдук сым-
дьян, аасып сыл атыр-
дьях ийыгар 13 састаах
овоттон велоспедын ую-
на «Электроника» чаһы-
тын былдыабыта. Бу
кээгэ кини аттыгар та-
баарыта уол баара. Хама-
тааччылар күлүтээн, сир-
изэ чардаһын, миннэ ба-
рабаскидэрин, холуочу-
гун өйдөөн хаалбыттар
этэ. Кини ийини быһа-
рарга ол да сөл буолбута.
Кээһэ Николай Софронов

Улахан киһи днэди оҥо куддун быһыыллалар, оҥо днэди 26-лаах киһи. Халһан днэ-уот тарһиэр, кырдыарас пйэтин бэйэтин бэлэмнэгэр олордөр, хос аатынан буолбанка, «Николэй Сергеевич дуо?» дэтэр киһи буолар?

В. ФИЛАТОВ,
ИДьО старший сле-
дователь

туһунан уурунган илэрэ. Очон бу дьон, этэргэ дылы, биһир өлүүгэ өлөр оһоһууламжыттарын өйдүүдэрэ.

Өр-өтөр гынамахтара
баар буолуо дуо, сотор,
гүмүһүнэн бүрүлүбүт
Чурапчы солһайыатын бу-
ла охсубуттара. Сага

ЧЫМАДААННААХ АРЫГЫ

дыл ичинизеи үһс түүлү түһүү сытар Миротлав Монастырев дыятин тонсуян дүһүгүрэллштэрэ. Бу Решетников үөлээнизеи этэ. Ол ичин, дыиэи көтөн түһээт, ичин обуругу табаарыиын Кытаваннаха сирдэи буол дииз миннавалашпыттыиан барбыта. Онуоха хаһааиын уһунуи торгуйдаиан барбакка, сөбүлэи охсубута. Кытаваннаха ыстаннарбыттара.

Килэлгнэ дэонэ үбүктэ илхктэринэ тийбхиттэра. Огно Решетников аймада В. Г. Ноевы көрдөөн бөлүүлэгнэ үнаты-туора сыйбихтаабыттарэ. Бул-балахтарэ. Инньэ гынан кулууп көчөгара Г. Г. Владимировы булбуттара. Кини ыһыгтынан Григо-рий Захаров дьэстигэр көтүтүн тийбхиттэра. Дьэстээхтэра куутуллу-батах ыалдыттары көрөн уута көһүтө. Булдумуна, ыраах сиртэн бытылына көһинилээх киһи сорохтор-го тагара курдук кестөр куннара-дьыллара үү-

нан тураллара. Чэй тартаран аһы-иһэ одоро уобсай ейүнөн-санаапан улахан сүбэ-танха манна буолбута. Кырдыараны хааһахха уга сылдьан сүбэ-эма оностун диэн мээ-иһэ эппэтэр: дыһэлээх хаһаабыннара арыгы аһы муһунааһынан бобон оло-

ААННААХ
 рор Арымылаах бөлүөлөгөр ааһарга өй укпуг. Онтун өгө ааһыстага буолдо. ыалдыттарыттай «сөбүгэр» сорус сыанага (отут солкуобайга) бирикит арыгыны дыһатигер хааларан илүгөр иһнэмнэг. Бэйэтэ буоллаһына ытаах уһугар олорсого быһаарыммыта.

Онон дьоллоох Дьонуускай дьон оройуон уһугун булалларыгар тиксийтэрэ. Тонгуу сиртэ дьэ табыллар нийбит дин санаммытара. Аһа Чэймэнтэ, били, үлөхтээх аймаһын В. Г. Ноевы көрсө туһан Решетников эссө үөрбүтэ-көппүтэ. Ноев сыйгыстарын көрө-наста сыдыһын түбөспэтэҕар түбөһөн улаханнын соһуй-бута даһаны, үөрбүтэ даһаны. Дьох хараба суох дьон манньыгы этэн эрдэхтэрэ дин санаабыта киһи киһигар туох кэһинилээх-тутуулаах дьон көлбөттөрүн билэн баран. Ол эрэри эрэһин тилинэрээри түлүн туун аргыстаммыт аймара аралбыт аһын ни-

ниэхэ босхо ыһыктар санаата суоба — эмнэ отут солкуобайга сыана быспыта. Ол эмнэ аны байгатай кучуйан Арылалаахха нлдьэ барар дьон буолбуттара.

Арыылаахха тийбэн дү-
руускаһыт эбэһинэстэм-
мэт билэр-көрөр киһи

АРЫГЫ

Киргиздэй кырдыаас хар-
са суох малы кэрийэн
куугунатар. Ол эрээри
барыта юуну санаабытын
курдук буолбатада — ки-
һыл көмүс сыаната сын-
наламмыт арыгыны, төһө
да күндүтүн иһин, арыы-
лаахтар атыылаһа охсу-
батахтара. Сорохтор дыма-
ла иһэ харантатын күтү-
рэнн ботур-итир көпсөтө
хаалбыттара. Киргиздэй
сылдыбыт ыалын ахсын
талбытын көпсөөн, сирби-
тин бырааан испитэ кө-
лүн арыллыбыта. Ол
курдук, Бурнашевтар
днэн ыалта Баайбааттан
иһэбит. Варламовтарга
книрэн Туора Куөл дыоно
бут эгин днэн мүлү-халы
туойан тахсыталаабыт.
Атыһыттар дымалалара
табыллыбатада — аста-
рын батарбатахтара.
Онон, сирдээн аяллыт
буруйун сотунаары буол-
лава буолуо, Киргиздэй
аны харчы нэс булан ба-
йэтэ атыылаһан дыонун
манньытар ойдоммүтэ.
Ол ғылан баран онуната
да табыллыбатада, ме-

1. Өөсүүдэд нэгнээр кайн
 кастүдэтэгэ. Тэгнэһнэх-
 тэрэ дуу, сэргэстаниэхтэ-
 рэ дуу, Килэнькэлэригэр
 төһнөргө күһадлибитара.

Кинг-хаан хойддубут атымлыгтара магна кэлэн. Киргизалдэрин тэлгэнэ-тигэр эрпэнээрэн сал-гымырга быһаарымлыгта-ра. Иннэ гынан Решет-ников били аймалдыраан аат ааттаан кэлбит Но-е-выгар 300 солк. 10 бы-тылына водканы, аргыс атастара Захаровна бэй-тигэр 60 солк. 2 илгит атымлыглар. Аты-эр-гизэн онтон үөмтэлэбэ-төбө, онон эмнэ суолла-рын коннорбуттара.

Алы Чуралчыга төн-
нөн Мирославтарыгар
150 солк. 6 подканы биз-
раллар. Мирослав быраа-
та Николай кордөһүүтүн
быһа гыммаһа, кинэхэ
20 солк. биир иһити тут-
тарбыттар.

Өсө хайдах-туох буу-
лууа биллибэт. Ону баа-
ра Решетников ордурут
дээһынтаах арыгытын
батарап санаалаах сэл-
дээл харытыттан харбап-
пыта.

Биангин Дьокуускай табыллыбатах эргэменитэригэр РСФСР ХК 154 ыстатыйатын 2-с чааһынан дьылда тариллына.

Г. ЯКОВЛЕВ,
БХСС оперуполномо-
ченная

